

діяльності; знайомить зі специфікою науково-дослідної роботи, з вимогами до наукового тексту, з технологією ведення наукової дискусії; підвищує науковий кругозір, розвиває практичні й творчі навички; стимулює зростання інтересу до наукової роботи.

Регулярні виступи аспірантів на семінарі сприяють розвитку вмінь підготовки наукових доповідей на конференціях різних рівнів і спілкування з аудиторією.

За своєю природою науковий семінар – це інтегрована форма навчання, адаптована до сучасних реалій, яка дозволяє поєднати формування значимих для майбутнього дослідника компетенцій з активним науковим пошуком; здійснити як апробацію окремих розділів дисертації, так і узагальнити результати своєї роботи. Разом з тим семінар дозволяє перевірити систематичність науково-дослідної роботи аспіранта, визначити якість її виконання, рівень готовності аспіранта до захисту дисертації.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-331-9-28>

АКМЕОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ ДОКТОРІВ ФІЛОСОФІЇ

Кузьменко А.О.

*кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри іноземної філології, перекладу та професійної мовної підготовки
Університету митної справи та фінансів*

*Дніпро, Україна
anastasiakuzmenko90@gmail.com
orcid.org/0000-0003-1189-1438*

Акмеологічний підхід у процесі підготовки майбутніх докторів філософії посідає провідну роль. Завдяки ньому формується соціалізована особистість, яка зможе реагувати на швидкоплинні зміни соціального організму та суспільства загалом. Самовдосконалення протягом всього життя, формування чіткої мотивації щодо необхідності постійного саморозвитку, проектування особистості на досягнення успіху стануть запорукою постійного поновлення та розвитку життєвих сил майбутнього доктора філософії, його якісної академічної діяльності.

Сучасні вимоги до майбутніх докторів філософії передбачають здатність до неперервної освіти та самовдосконалення. Змінився акцент і на перший план вийшли педагогічна майстерність у формуванні особистості здобувача третього рівня освіти через показ міждисциплінарних зв'язків, формування вміння пошукових операцій та подальшого аналізу інформації, розвиток критичного мислення та под.

Акмеологічний підхід – базисна узагальнююча категорія, що передбачає сукупність принципів, прийомів, методів наукового дослідження, які дозволяють вивчати й вирішувати наукові та практичні проблеми в обсязі їх реального онтологічного буття. Суть акмеологічного підходу, як стверджує О. Антонова, у дослідженні природи обдарованості полягає у вивченні особистості як цілісного феномена в єдності її суттєвих сторін (індивід, особистість, індивідуальність, суб'єкт життєдіяльності); орієнтації людини на постійний саморозвиток і самовдосконалення, мотивації високих досягнень, прагненні високих результатів, життєвих успіхів; організації творчої діяльності особистості на всіх етапах її неперервної освіти, створенні необхідних умов для самореалізації її творчого потенціалу. За умов застосування акмеологічного підходу домінуючу роль відіграє проблематика розвитку творчих здібностей професіоналів з урахуванням різних аспектів їх підготовки і вдосконалення. При цьому творчий потенціал визначається як об'єктивними можливостями, так і внутрішньо особистісними чинниками, серед яких провідну роль відіграють здібності і особисте ставлення особистості до творчої діяльності [1, с. 17].

У цілому, акме-цільовий, розвивальний, стратегічно-орієнтований підхід орієнтує процес професійної підготовки на акмеологічну (творчо-вершинну, самоактуалізаційну, самореалізаційну) якість особистісного та професійного становлення людини-майбутнього доктора філософії, тобто на досягнення вершин у процесі всебічного розвитку особистості. Відтак, цей підхід спрямовує учасників освітнього процесу на досягнення певних цілей, на відміну від процесуального підходу, який орієнтує їх на процес як даність, як перманентну самодостатню сутність: «рух – все, мета – ніщо»; подібним чином на Сході зустрічається орієнтація на процес діяльності, а не на отримання її плодів [2, с. 19].

Для самих здобувачів третього рівня освіти важливим є демократичний підхід у навчанні та створення атмосфери «патрерства», співтворчості в рамках застосування акмеологічного підходу. Рушійними силами розвитку довіри здобувачів освіти до професорсько-викладацького складу, на думку О. Лашко, виступають: зміст Я-концепції здобувачів освіти (самоприйняття, впевненість у собі, довіра до себе, позитивні відносини з іншими та інтернальність); комунікативні характеристики здобувачів освіти (схильність до саморозкриття, настановлення щодо престижності довіри у суспільстві, автономність здобувачів освіти, настановлення щодо неупередженості і партнерства як детермінант авторитетності викладача); професіоналізм діяльності викладача (вплив довіри до викладача на інтерес до вивчення навчальної дисципліни, на врахування здобувачів освіти настанов і вимог викладача; майстерність подачі матеріалу; схильність

піддаватися умовлянням здобувачів освіти щодо отримання бажаної оцінки); критичність мислення здобувачів освіти (настановлення здобувачів освіти щодо соціального престижу довіри; їхня можливість висловити альтернативну точку зору; внутрішня конформність здобувачів освіти); авторитетність викладача (доброзичливість викладача, прояв ним поваги до здобувачів освіти, толерантності; фахова компетентність викладача; можливість звернутися до викладача за консультаціями; настановлення здобувачів освіти щодо значущості довіри до викладача у їхньому професійному становленні); міжособистісні відносини здобувачів і викладача (настановлення студентів щодо ролі відносин з викладачем у їхньому професійному становленні; ставлення викладача до здобувачів освіти; настановлення щодо соціального престижу довіри; можливість поставити викладачу запитання); фасилітація викладачем навчальної діяльності здобувачів освіти (вплив довіри до викладача на якість виконання здобувачами домашніх завдань; можливість звернутися до викладача з проханням; вплив довіри до викладача на психологічне самопочуття здобувачів освіти під час занять, на сприймання та розуміння ними навчального матеріалу) тощо [3].

Отже, акмеологічний підхід у процесі професійної підготовки та за своєю сенсом відіграє важливу роль у формуванні соціалізованої особистості майбутнього доктора філософії, котра не просто набуде компетентностей щодо володіння певною спеціальністю, фахом, навіть набором знань, а стане стим соціальним індивідом, що буде здатен реагувати на швидкі зміни соціального організму та суспільства загалом, адже це є основною характеристикою розвитку сучасного світу. Самовдосконалення протягом всього життя, формування чіткої мотивації щодо необхідності постійного саморозвитку, проектування особистості на досягнення успіху стануть запорукою постійного поновлення та розвитку життєвих сил людини, її якісної діяльності, продукує оптимістичний погляд на людину та її майбутнє, а також сприяє всебічному розвитку діяльності груп. Таким чином, відбувається безперервна освіта та розвиток особистості майбутнього доктора філософії протягом усього життя.

Література:

1. Антонова О. Є. Акмеологічний підхід до визначення сутності педагогічної обдарованості. *Акмеологія – наука XXI століття* : матеріали III Міжнар. наук.-практ. конфер. / за ред. В. О. Огнев'юка. К. : Київськ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2011. С. 17–22.

2. Дубасенюк О. А., Вознюк О. В. Професійна педагогічна освіта: компетентнісний підхід : монографія / за ред. О. А. Дубасенюк. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2011. С. 11–18.

3. Лашко О. В. Психологічні чинники розвитку довіри до викладача у студентів технічного університету. URL: https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/40828/1/Lashko_dys.pdf

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-331-9-29>

РОБОТА НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА З АСПІРАНТАМИ В УМОВАХ РЕЛОКАЦІЇ УНІВЕРСИТЕТУ

Мандич Т.М.

*голова Наукового товариства студентів, аспірантів,
докторантів і молодих учених
Херсонський державний університет
м. Херсон, Україна*

Дистанційне навчання в умовах воєнного стану й релокація освітніх закладів із тимчасово окупованих територій **актуалізували** питання організації освітнього процесу за допомогою цифрових технологій і пошуку шляхів для уможливлення та збереження якісної підготовки здобувачів вищої освіти, зокрема третього (освітньо-наукового) рівня. Напрацьований досвід попередніх років дозволив швидше адаптуватися до переведення освітнього процесу в цифрове середовище, однак додаткові психологічні, гуманітарні, технічні чинники періодично ускладнювали навчання і викладання.

Робота Наукового товариства студентів, аспірантів, докторантів і молодих учених Херсонського державного університету (далі – Наукове товариство ХДУ) з аспірантами у період тимчасової окупації Херсона та Херсонської області, деокупації правобережжя Херсонщини, в умовах переміщення університету, відірваності від матеріально-технічної бази та розпорошеності здобувачів освіти і науково-педагогічних працівників, виявила стійкість колективу, який знаходив різні формати задля інформування, підтримки аспірантів і створення можливостей для їх розвитку й досягнення поставлених цілей, попри ризики та негативний вплив воєнного сьогодення.

Поділяємо своєчасні ідеї Ю.Лебедевої, яка зазначає, що «в умовах воєнного стану нагальним є створення онлайн-приймалень для аспірантів та докторантів, організація онлайн- та офлайн-консультацій. Доцільним є активне ведення навчальними закладами своїх офіційних сторінок у соціальних мережах з метою постійної комунікації зі здобувачами, надання психологічної підтримки та дотримання правил медіагігієни» [1, с. 221–222]. У своїй діяльності можемо виокремити декілька основних векторів, спрямованих на такі процеси: